Projektas „Mano miestas“

2018 m. spalio mėnesio užduotys 6-8 klasėms

Rudenėjantis spalvotas miestas ir po kojomis šnarantys medžių lapai visais laikais rašytojams buvo įkvėpimo šaltinis. Retas kuris neaprašė rudens grožio. O jei tas grožis spindi už rašytojo lango ar puikuojasi jo gatvėje...

Ar kada susimąstėte, kiek mūsų mieste yra gyvenę rašytojų? Ar įmanoma juos suskaičiuoti? Ypač gausiai rašytojai čia gyveno tarpukariu, kai Kaunas buvo laikinoji sostinė ir joje įsikurdavo didžioji dalis šalies inteligentijos, mieste veikė universitetas, nemažai leidyklų, knibždėte knibždėjo įvairių kultūros draugijų...

Pasivaikščiokime rudeniu šnarančiomis gatvėmis ir mes, paieškokime savo mieste rašytojų pėdsakų, jų atminimo ženklų. Stabtelėkime po plunksnos brolių langais ir įsivaizduokime, ką jie matė čia prieš daugelį metų, kuo žavėjosi, kokios mintys juos lankė... Įsiamžinkite rašytojų vietose ir pristatykite nuotraukas mokytojoms Daivai Martyncevienei, Rasitai Viščiuvienei ar Justinai Vitkutei.

Pavadinkime spalio mėnesio maršrutą „Literatūrinis Žaliakalnis“ ir ieškokime rašytojų atminimo ženklų šiame rajone. O juos suradę, gal atsakysime į klausimą: kodėl tiek daug rašytojų gyveno būtent šioje miesto dalyje. Kad būtų smagiau klajoti Žaliakalnio gatvėmis, eikite koja kojon su rudeniu...

1, 2. Vienas žymiausių lietuvių rašytojų didžiąją dalį savo garsiausio kūrinio parašė atostogaudamas Nicoje. Tačiau Kaune jis praleido daug gyvenimo metų. Ir galima numanyti, kad čia sukūrė nemažai eilėraščių, dramų, romanų, literatūros kritikos veikalų. Be to, buvo universiteto profesorius. Žaliakalnyje jis gyveno net trijose vietose skirtingais laikotarpiais: 1929–1932 m., 1932–1937 m., 1937-1967 m. Kas šis žymus rašytojas, taip pamėgęs žaliąjį Kauną? Dviejose jo gyventose vietose rasite atminimo lentas.

3. Ar žinote, kas parašė dramą apie narsųjį prūsų vadą Herkų Mantą? Ne tik šią, bet ir daugiau populiarių ir Lietuvos teatruose statytų dramų. Ogi rašytojas, kuris taip pat mėgo Žaliakalnį ir kelis dešimtmečius jame gyveno. Jeigu jo namus surastumėte darbo dienomis ar šeštadienį, galėtumėte aplankyti ir memorialinį rašytojo muziejų.

4. Visai neilgai, tačiau prasmingai Žaliakalnyje gyveno dar vienas rašytojas – keturvėjininkas, „vėjavaikis“, sudrebinęs tarpukario Lietuvos literatūrinę ramybę. Tačiau karo metu jis ne tik rašė, bet ir gelbėjo žydus. Už tai su žmona Sofija buvo pripažinti pasaulio tautų teisuoliais. Beje, rašytojo sūnus mokėsi „Aušros“ gimnazijoje ir jo papasakotas įvykis įkvėpė tėvą parašyti dramą „Atžalynas“. Nesunkiai suprasite, kas šis rašytojas, ir surasite jo buvusį namą.

5, 6. Žaliakalnyje buvo įsikūrę ir du bičiuliai rašytojai, universiteto literatūros profesoriai. Apie juos sklandė daug legendų ir buvo kuriami anekdotai, mat vienas buvo labai aukštas, o kitas labai žemas. Bet ūgio skirtumas – ne kliūtis draugystei. Vienas iš jų sunkiu Lietuvai laikotarpiu 1940 m. buvo užsienio reikalų ministras, o vėliau ir ministras pirmininkas. Rašė apsakymus, dramas, romanus, padavimus. Kitas vokiečių okupacijos metais pateko į Štuthofo koncentracijos stovyklą. Iš ten grįžęs parašė savo garsųjį romaną. Tačiau iki karo jie abu gyveno ramiajame Žaliakalnyje, dažnai lankydavosi vienas pas kitą, ilgais vakarais prisėsdavo prie šachmatų lentos ar gurkšnodami arbatą dalindavosi savo kūrybiniais sumanymais. Gal jums pavyks išmatuoti atstumą nuo vieno iki kito

rašytojo namų? Ar toli bičiuliams tekdavo vienam pas kitą eiti? Nenustebkite vieno iš jų namuose radę memorialinį muziejų, galite drąsiai apsilankyti ir daugiau apie garsųjį rašytoją ir jo draugą sužinoti.

7. Paskutinius savo gyvenimo metus Žaliakalnyje praleido garsioji poetė Salomėja Nėris. Gaila, čia nebuvo laimingasis jos gyvenimo periodas... Suraskime paskutinę poetės gyvenamąją vietą.

8. Jau žinote, kad garsusis kunigas ir rašytojas, „Pragiedrulių“, „Dėdžių ir dėdienių“ autorius gyveno prie Vytauto Didžiojo bažnyčios, dabar jo bute įsteigtas memorialinis muziejus. Tačiau ir šio rašytojo paskutinė gyvenimo vieta buvo Žaliakalnyje. Kurioje gi vietoje? Gal ją padės rasti gatvės pavadinimas?

9. Net 23 metus Žaliakalnyje praleido garsi rašytoja, kilusi iš Klaipėdos krašto. Pripažinimo literatūros pasaulyje ji susilaukė už 1935 m. išleistą romaną „Aukštujų Šimonių likimas“. Už jį 1936 m. paskirta Lietuvos valstybinė literatūros premija. Tiesa, vėliau Žaliakalnio ramybę rašytoja iškeitė į Vilniaus šurmulį. Tačiau suraskime tą vietą, kur ji gyveno Kaune.

10. Vokiečiams okupavus Klaipėdos kraštą, į Kauną persikėlė ir Žaliakalnyje penkerius metus gyveno Mažosios Lietuvos patriarchas. Gal verta pasidomėti, koks visuomenės ir kultūros veikėjas, daug nuveikęs lietuviškos spaudos labui, yra taip tituluojamas. O suradę jo namą Žaliakalnyje, pasmalsaukite, ar šie du Klaipėdos krašto šviesuoliai Kaune toli vienas nuo kito gyveno.

Užduotis tėvams

Suraskite Žaliakalnyje kadaise taip vadintą „profesorių namą“, kuriame yra gyvenę šie Vytauto Didžiojo universiteto dėstytojai: Kazys Pakštas, Balys Sruoga, Vladimiras Šilkarskis, Levas Karsavinas, Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė.

Nusifotografavę prie namo nuotrauką siųskite el. paštu: daivajus@gmail.com, jancaitienej@gmail.com arba rasitavi@gmail.com.